

Upprúdding og hvat so!

EIN av okkara samfelagsfrøðingum, sum oftani hevur verið frammi í fjølmiðlunum við atfinningarsomum og eisini konstruktivum tankum, kemur nú við einum lemjandi kritikki av okkara politikarum. Tað er sum so einki nýtt, men í samrøðu við eitt danskt blað mælir hann til at, allir politikarar taka seg aftur og lata heilt nýggj fólk koma fram. Ikki fyrr enn tá er nakar møguleiki fyri at vinna aftur álit millum manna her á landi og millum eitt nú føroyingar og útlendingar. Vit hava eina politiska álitiskreppu og verður hon ikki loyst, so kann alt annað vera líkamikið. Nakað soleiðis endurgáv útvarpið samrøðuna við samfelagsfrøðing.

NÚ er tað soleiðis, at eitt fólk hevur tað stýri, sum tað sjálvt ynskir. Vit liva í einum demokratiskum samfelag við teimum fyrimunum og eisini avmarkingum heita ber í sær. Hvørur politikarar eru á tingi, í landsstýri ella fyri tað í kommununum kring landið er ikki nakað, sum kann dikterast av nøkrum einstøkum persóni. Tað er ein spurningur um, hvat fólk, te, veljarar ynskir. Um politikarar ella feløg teirra meta, at teir hava ikki røkt sína uppgávu nóg væl, og tiskil eiga at "trekkja" seg, er umframt at vera ein persónligur spurningur, tað er upp til politisku feløgini og at enda er tað upp til veljaran at avgera.

SPURNINGURIN er so eisini: hvør er politikari og hvør hevur ábyrgd? Eru tað fyrst og fremst tey fólk, sum sita í landsstýrunum seinastu árinu, sum hava alla ábyrgdina av gongdini og tiskilt eiga at taka avleiðingarnar og taka seg aftur? Eru tað øll tey fólk, sum so ella so hava mannað tingið øll hesi

seinastu árinu? Og eru tað eisini teir mongu kommunalpolitikararnir kring landið, sum hava verið við í yvirbjóðingarpolitikkinum øll hesi "góðu" ár?

TÁ tú sum samfelagsfrøðingur ynskir allar politikarar vekk yvir ein kamb, so nýðist tú í veruleikanum heilt niður á tað lokala planið, tí hava tingmenn misbrúkt sitt mandat hvussu tá vit teimum mongu kommunalpolitikarunum, sum oftani í tóttum samstarvi við tingmenn, hava bygt út øll býar- og bygðasamfeløgini í hesum landi við dýrum havnum, virkjum, vegum, tunlum, ítróttarhallum, skúlum osfr. Eru ikki hesir líka sekr, tá vit skulu fara út og leita eftir syndabukkum og finna orsökina til manglandi álitið millum fólk og politikararnar!

AT tað vil vera ómøguligt at tveita øll hesi fólk á dyr og seta nýgg við her og nú kann ikki lata seg gera. Í hvussu so er ikki sum nakað krav úr "erva". Tað kann bert henda á náttúrligan og demokratiskan hátt. Vilja "gomlu" politikararnir stilla upp aftur og fáa teir undirtøku fyri hesum í sínum egnu flokkum, tá er tað teirra fulli rættur. Tað er so upp til veljararnar at gera av, hvønn teir ynskja skal umboða teir í bygðaráðunum, á lögtingi og í landsstýri.

NÚ tá tosað verður um at fáa burtur teir, sum skulu hava ábyrgdina av ringu stöðuni í samfelagnum kundi so verið spurt: hvussu við øllum teimum stjórum, nevndarlimum, formonnum, ráðgevu ol., sum heldur ikki vóru á varðhaldi í teimum yvirupphitaðu tíðunum men tvørturímóti bara lótu seg fara við streyminum! Skulu hesir allir frá nú við ein brest og soleiðis kundi verið hildið fram. Fyri bert at taka eitt

dømi: hvussu við SEV-leiðsluni og nevndunum í hesum felagsskapi, sum vit í dag - í bakspelinum - siggja hava tikið munin alt ov fullan, tá tað snúði seg um at gera iløgur í vatnorku og nýggj dieselverk, alt roknað út eftir eini mettari hækkandi elnýtslu! Her vóru tað fakfólk og lokalvaldir politikarar, sum strongdu á at fáa loyvi til at gera iløgur, sum samfelagið í dag má stríðast við at gjalda aftur og sum helst fara at tyngja landskassan enn meira fyri ikki at tosa um elprisin, hvør einskatur skal gjalda. Skal nakað fáa avleiðingar í samfelagnum skulu so øll hesi fólkini út í myrkrið?

VIT kunnu uttan íva brúka nógvið tíð til at tosa um skeivar metingar, skeivar avgerðir og manglandi ábyrgdarsensu. Men tað ber nú einaferð ikki til at rudda upp eftir yvirupphitingina ífrá 80-unum, tí tá verður jú nærum eingin eftir. Vit kunnu so eisini fara víðari og spyrja: hvør hevur mótmælt, tá vit bygdu alskynd skúlar og almennar stovnar við øllum teimum, m dýrastu og bestu hentleikunum? Mótmæltu stjórnir og tey fólk, sum heldur enn fegin søu, at teirra arbeiðspláss gjørdist tað besta? Gjördu tey tað ikki, skulu so eisini tey ruddast upp?

TAÐ er rætt at plasa ábyrgd. At hetta sýnist at vera ein mangulvøru her á landi eru tey flestu samd um. Tí má okkurt gerast við hetta. Men harfrá og so til at fara undir eina upprúdding í samfelagnum, har øll tey, ið hava havt ábyrgd av yvirupphitingini so og so, verða tveitt ár dyr er eitt langt lopp. Tað okkurt tórvur er ein nýggjur hugburður. Ein hugburður, sum leita frameftir, heldur enn at grava upp gamlar syndir og syndarar. Har tað ikki ber til at skifta út fólk í politiskum og øðrum størvum

megu tey somu fólkini gera sítt ítarsta til at taka til sín henda nýggja hugburðin. Hvussu bakvent hetta enn kann ljóða - og kann visast til orðatakið, at tað er ringt at fáa gamlan hund at sita - so eru vit noydd til at fáa broytt hugburðin hjá teimum, sum í dag ráða fyri borgum og stíla fyri so ella so. Hetta má vera fremsta málið heldur enn at fara út við avhøvdaranum, soleiðis sum fleiri ynskja tað. Vit eru so mikið fá í hesum landi. Skulu vit hava møguleikan at fáa samfelagið fyri seg aftur mugu vit øll vísa ein vilja til tess. At brúka tíð og orku til at geva hvørjum øðrum skyldina fyri alt tað ringa og skeiva, sum er hent í samfelagnum, byggir einki samfelag upp aftur.

AT enda kundi verið spurt: hvør er tað, sum skal avgera, hvør hevur skyld og hvør skal taka avleiðingarnar av hendinum? eru tað t.d. teir sjálvbestaltu dómarar, sum í dag havast at myndugleikunum fyri m.a. ikki at hava steðgað kreditlánastreyminum til Føroya í 80-unum, men sum tá sjálfir lógu á knønum í Tinganesi og bóðu um at fáa bílg kreditfelagslán? Og soleiðis kundi ein rekka upp mong onnur dømi. Latið okkum skifta tey fólk út, sum vilja tað og sum rætt er. Men latið okkum øll somul fyrst broyta hugburðin tvs. latið okkum bróta upp um armar og stíngi út í kortið av nýggjum. Latið okkum øll taka í egnan barm. Vit hava sum so øll okkara part av skyldini fyri tí stöðu vit eru í - onkur meira onnur minni. Vit fingu teir politikarar, sum vit vildu hava. Vit valdu politikararnar, tí teir vildu útbyggja land okkara. Tað gjördu teir, og vit valdu teir aftur. Meta vit nú, at tað varð skeivt, so hava vit okkara demokratiska rætt at vraka teir og velja aðrar.

**Marita Petersen, lögmaður
um "bakagølurnar":**

Landsstýrið arbeiðir við málinum

Nú um dagarnar avgjörði tann búskaparlaga og politiska nevndin í fólkatinginum at málið í sambandi við keypið av partabrevum frá Den Danske Bank í Føroya Banka skal kannast. Ikki fyrr enn tað er gjørt fer hon at góðtaka seinastu avtaluna millum stjórnina og landsstýrið. Við hesum gongur nevndin ímóti avgerðini hjá stjórnini ikki at gera meira við málið.

Løgmaður sigur í eini viðmerking til stöðuna hjá búskaparlaga og politisku nevndini, at landsstýrið longu hevur skotið upp fyrri dønnum, at viðurskiptini viðvikandi yvirtøkuna av Føroya Banka vórðu tikið upp, men tað hevur ein frá danskari stjórnarsíðu mett ikki var neyðugt. Kann tann búskaparlaga nevndin í fólkatinginum nú sannføra stjórnina um at kann

viðurkiftini, so er hennara avgerð í okkara áhuga.

Løgmaður heldur tað annars vera sera spell, at lögtingið nú skal fara at arbeiða við einum máli, sum landsstýrið arbeiðir við.

-Eg havi boðað tingmonnum frá, at vit í landsstýrinum hava tikið

Løgmaður:

Óheppið

Løgmaður heldur ikki tað er rætt, at tingið samtykkir at seta tingnevndir at arbeiða við málum, sum landsstýrið longu arbeiðir við

hatta málið upp. Vit hava eisini skrivað hetta til danir í september og vit hava nú latið tað fara gjøgnum embætisverkið í fíggjarmálaráðnum.

Marita Petersen heldur fyri at skulu vit venda okkum til dansku stjórnina so eigur tað at vera landsstýrið, ið ger tað og ikki lögtingið, og landsstýrið hevur sagt tinginum frá hesum.

jan

-Í hesum ótryggu tíðum haldi eg tað er sera umráðandi, at tey, sum eru í samgongu, standa saman. Hetta sigur Marita Petersen, lögmaður og formaður javnaðarflokksins í eini viðmerking til, at ein meiriluti í rættarnevndini fer at leggja álit fyri tingið um, at tingið skal seta eina búskaparlaga nevnd til at finna fram til loysnir.

Løgmaður heldur tað vera ógvuliga óheppið, at tingið nú fer at seta

nevndir við síðuna av tí umsitningarlaga skipan tú longu hevur.

-Er talan um at gera broytingar í tingskipanini, soleiðis, at tú skal hava eina búskaparlaga og politiska nevnd av sama slag sum tann danska, so er tað nakað, sum tingið má taka stöðu til.

-Men uppgávan hjá hesi nevndini er beinleiðis eitt umsitningarlaga mál, sum landsstýrið arbeiðir við. Sumt av tí er beinleiðis landsstýrisarbeiði og annað er embætismanna arbeiði í Tinganesi.

Løgmaður heldur tí ikki, at tingið eigur at broyta verandi mánagongd og harvið taka arbeiði úr hondunum á landsstýrinum. -Tað skapar ótryggjleika bæði í tí politisku skipanini og hjá borgarunum.

jan